

Іванців О. В., Дзюда Л. О.

Тернопільський національний педагогічний університет

імені Володимира Гнатюка, Україна

Композиційна характеристика англійської терміносистеми туризму

Останнім часом зросла зацікавленість проблемами галузевих терміносистем, що зумовлено збільшенням обсягу науково-технічної інформації та процесами інтеграції наук. Термінологія в галузі туризму не виняток, оскільки вона посідає чільне місце у мовній картині світу та утворює терміносистему, що динамічно розвивається і тісно корелює з іншими терміносистемами.

Значний внесок у дослідження термінології у сфері туристичних послуг зробила низка дослідників: Н. Біян [1], Л. В. Виноградова [2], І. В. Перішко [3], І. В. Простаков [4], Т. Сокол [5], M. L Carrió Pastor, M. Á Candel-Mora [6], J. D. Hunt, D. Layne [7].

Туристичні терміни – це слова, що позначають поняття, які стосуються прийому і розміщення туристів, перевезення, відпочинку, розваг та інших туристичних послуг. Термінології туризму властивий системний зв'язок, що зумовлено позамовною залежністю термінології від понятійної системи знань. Кожен термін займає визначене місце серед інших термінів системи і знаходиться з ними у певних відношеннях. Кількість туристичних термінів постійно зростає, тому виникає необхідність залучення фахівців у процес їхнього створення, уніфікації та впорядкування.

Виділяють такі основні складові англійської терміносистеми туризму [1]:

1) вузькогалузеві терміни, які позначають специфічні поняття різного ступеня узагальнення. Вузькогалузеві терміни формують ядро терміносистеми туризму. Наведемо декілька прикладів: *allocation* – розміщення, *all-suite hotel* – готель класу люкс, *package tour* – турпакет, *room occupancy* – заповнення номеру, *traveller's cheque* – дорожній чек.

2) терміни суміжних галузей. Запозичення термінів зі споріднених фахових галузей зумовлено особливостями виникнення термінології туризму. У ній функціонують терміни географії, спорту, харчування, економіки, медицини, транспорту, юриспруденції тощо, наприклад: *sea sickness* – морська хвороба (медицина), *mountaineering* – альпінізм (спорт), *smuggling* – контрабанда (економіка), *geyser* – гейзер (географія), *force majeure* – форс мажор (юриспруденції), *Asian breakfast* – азіатський сніданок (харчування), *car rental* – прокат автомобілів (транспорт) тощо.

3) загальнонаукові терміни, що утворюють загальний поняттєво-термінологічний фонд різних наук і мають частотне застосування: *system* – система, *analysis* – аналіз, *factor* – фактор, *index* – індекс, *principle* – принцип.

4) загальновживана лексика, що позначає буденні поняття, широко використовується в межах терміносистеми туризму і входить до основного словникового фонду мови. До прикладу: *adult* – дорослий, *bed* – ліжко, *berth* – спальне місце, *child* – дитина, *room* – кімната, *tour* – тур тощо. Наявність загальновживаної лексики свідчить про те, що досліджувана термінологія має тісні зв'язки із повсякденною мовою, оскільки її використовують не лише фахівці цієї галузі, але і туристи.

Отже, туристичні терміни – це мовні знаки, що передають спеціальну інформацію, забезпечують процеси номінації й порозуміння між фахівцями галузі туризму та людьми, які користуються туристичними послугами. Ядро терміносистеми туризму становлять вузькогалузеві терміни, периферію, ближчу до ядра, займають терміни суміжних галузей, відповідно, периферія, що знаходиться на більшій відстані від ядра, представлена загальнонауковими термінами та загальновживаною лексикою. Терміносистема туризму характеризується цілісністю, відкритістю, динамічністю і структурованістю.

Література:

1. Біян Н. Лексико-семантична та структурна класифікація термінів у галузі туризму в англійській мові. *Іноземна філологія*. 2009. Вип. 121. С. 142–149
2. Виноградова Л. В. Термины туризма в русском и английском языках: понятийная система. *Русский язык за рубежом*. 2010. № 1. С. 4–8.
3. Перішко І.В. Сучасні тенденції формування лексики у сфері туристичних послуг. *Молодий вчений*. 2018. № 3.2 (55.2). С. 104–109.
4. Простаков И. В. Иностранные термины в турбизнесе: Краткий толковый словарь. М.: Финансы и статистика, 2005. 128 с.
5. Сокол Т. Поняттєво-категоріальний апарат спеціальних дисциплін професійної підготовки менеджерів туристичної індустрії. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/OD/2009_1/09STGMTI.pdf.
6. Carrió Pastor M. L.; Candel-Mora M. Á. Terminology in tourism 2.0: identification of the categories in user generated reviews. *Pragmalingüística*. 2017. Vol. 25. P. 107–123. URL: <http://hdl.handle.net/10251/108089>
7. Hunt J. D., Layne D. Evolution Of Travel And Tourism Terminology And Definitions. *Journal of Travel Research*. 1991. Vol. 29, Issue 4. P. 7–11.